

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 051 «Економіка»

Допускається до захисту

Зав. кафедри економіки та економічної теорії

назва кафедри

С.Г. *доцент Батажок С.Г.*

підпис, вчене звання, прізвище, ініціали

«10» листопада 2022 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Виконав Музиченко Софія Костянтинівна *СФ*
прізвище, ім'я, по батькові, підпис

Керівник доцент Однорог М. А. *ОМ*
вчене звання, прізвище, ініціали, підпис

Рецензент професор Сокольська Т. В. *ТВ*
вчене звання, прізвище, ініціали, підпис

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економічний
Спеціальність 051 «Економіка»

Затверджую

Гарант ОПП «Економіка»
доцент, Понедільчук Т. В.
вчене звання, прізвище, ініціали
«06» жовтня 2021 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувача

Музиченко Софія Костянтинівна
прізвище, ім'я та по батькові

Тема «Економічне оцінювання розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору»

Затверджено наказом ректора № 621/С від 29.09.2021 р.

Перелік питань, що розробляються в роботі.

1. Теоретично-методологічні основи зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору.
2. Оцінка зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору.
3. Шляхи вдосконалення та активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору.

Вихідні дані Нормативно-правові акти України, монографічна література, періодичні видання, матеріали мережі Інтернет, практичні матеріали досліджуваного підприємства.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	жовтень 2021	листопад 2021
Методична частина	листопад-грудень 2021	грудень 2021
Дослідницька частина	січень-травень 2022	травень 2022
Оформлення роботи	вересень 2022	вересень 2022
Перевірка на плагіат	жовтень 2022	жовтень 2022
Подання на рецензування	жовтень 2022	жовтень 2022
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2022	листопад 2022

Керівник кваліфікаційної роботи

С.К.
підпис

доцент Однорог М.А.

вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач

С.К.
підпис

Музиченко С.К.

прізвище, ініціали

Дата отримання завдання 08 жовтня 2021 р.

ВСТУП

Комплексна діагностика показників розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору засвідчила низьку ефективність останньої, наявність системних проблем у цьому сегменті господарювання і значні незадіяні резерви нарощення потужностей вітчизняних підприємств на зовнішніх аграрних ринках. Недостатня участь підприємств аграрного сектору в сегменті зовнішньоекономічної діяльності зумовлена як об'єктивними (надмірна сировинна спрямованість вітчизняних суб'єктів господарювання в аграрній сфері, низька частка продукції з доданою вартістю, розбіжності національних норм і стандартів сертифікації продукції з міжнародними вимогами, нерозвиненість логістичного забезпечення сфери зовнішньоекономічної діяльності, недостатній рівень конкурентоспроможності вітчизняної аграрної продукції), так і суб'єктивними (наявність інституційних бар'єрів і бюрократичних перепон, надмірна зарегульованість експортно- імпортних операцій, обмежений доступ вітчизняних підприємств аграрного сектору до інструментів здійснення зовнішньоекономічної діяльності) чинниками. Наявність деструктивного впливу цих чинників актуалізує доцільність обґрунтування й розробки пріоритетних напрямів активізації розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору на засадах дотримання стратегічного підходу.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розробка науково-теоретичних і методичних положень, а також практичних рекомендацій щодо ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору. Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- уточнити сутність аграрного сектору як виду діяльності, охарактеризувати рівні його функціонування й поширення;
- узагальнити теоретичні аспекти базових типів зовнішньоторговельної політики – протекціоністської та ліберальної;

- обґрунтувати методологічні та методичні підходи до діагностики зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору;
- встановити тенденції розвитку та особливості діяльності підприємств аграрного сектору, порівняти результати функціонування підприємств аграрного сектору, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, та сільськогосподарських підприємств регіону;
- розробити пропозиції щодо формування і впровадження стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємствами аграрного сектору;
- обґрунтувати застосування системи бюджетування для забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору;
- узагальнити досвід економічно розвинених країн щодо формування аграрної політики у сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності та визначити можливості його застосування в Україні;
- обґрунтувати засади формування взаємовигідних контрактних відносин між підприємствами аграрного сектору.

Об'єктом дослідження є процеси зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів забезпечення розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств аграрного сектору.

Методи дослідження. Процес наукового пошуку базувався на загальнонаукових та спеціальних економічних методах. Для формулювання базових принципів, теоретичного узагальнення висновків та аналізу результатів досліджень інших науковців використано *абстрактно-логічний метод*. Аналіз етапів розвитку сільського підприємництва здійснено за допомогою *історико-економічного методу*, зокрема *прийому історичної деталізації*. Використання прийомів *соціологічного методу* дозволило з'ясувати сучасний стан та основні пріоритети розвитку сільського підприємництва в умовах мінливого інституційного середовища.

Інформаційну базу кваліфікаційної роботи магістра склали Закони

України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, офіційні матеріали Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державної служби статистики України, річні звіти суб'єктів підприємницької діяльності, періодичні видання, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, інформаційні ресурси всесвітньої мережі *Internet*, результати власних наукових аналітичних та соціологічних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович І. А. Теоретичні основи та форми прояву аграрного бізнесу. *Ефективна економіка: електрон. наук. фахове вид.* URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=907>.
2. Аграрний сектор України. URL: <http://agroua.net/laws/index.php?mid=29&letter=1&termid=4>.
3. Андрійчук В. Г. Агропромислові формування нового типу в контексті стратегії розвитку вітчизняного сільського господарства. *Економіка АПК*. 2019. № 1. С. 3–15.
4. Болдуєв М. В. Державне регулювання регіонального агропромислового комплексу: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2009. 304 с.
5. Борщевський В. В. Тенденції міжнародної спеціалізації в глобальному економічному просторі. *Кримський економічний вісник*. 2021. № 1 (01), ч. 1. С. 43–46.
6. Верба В. А. Управління розвитком компанії на засадах збалансованої системи показників. *Сталий розвиток підприємств сфери послуг*: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. Ялта: РВНЗ КГУ, 2019. С. 282–286.
7. Вінська О. Й. Система регулювання аграрного сектору в ЄС: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2018. 18 с.
8. Гайдуцький І. П. Структурні та інноваційні пріоритети залучення прямих іноземних інвестицій у контексті здійснення регуляторних реформ в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 60–61.
9. Головніна О. Г. Методологія синергетичності соціально-економічної системи. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит»*. 2018. № 1. С. 232–240.
10. Горбунов М. П., Ажель В. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств агропромислового комплексу. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Темат. вип.: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. № 31. С. 145–149.
11. Гринишин Г., Балаш Л., Лисюк О. Конкурентна стратегія підвищення

ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК. *Аграрна економіка*. 2019. № 3-4(7). С. 37–44.

12. Грущинська Н. М. Міжнародна спеціалізація економіки України в умовах глобальних трансформацій: монографія. Київ: Стилос, 2021. 348 с.

13. Губені Ю. Е. Підприємництво: навч. посіб. Львів: Укр. технології, 2022. 572 с.

14. Гузь А. І. Перспективи розвитку вітчизняного аграрного сектору в умовах впливу глобалізаційних процесів. *Кримський економічний вісник*. 2021. № 1 (01), ч. 1. С. 118–121.

15. Гуляєва Н. М., Рябченко Н. К. Сутнісні ознаки інвестиційної привабливості підприємства: факторна природа формування. *Вісник Запорізького національного університету*. 2021. № 1. С. 22–28.

16. Даниленко В. І. Місце маркетингової товарної політики в системі зовнішньоекономічної діяльності підприємств. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/6817/1/90.pdf>.

17. Даниленко В. І., Боровик Т. В. Ринкові трансформаційні перетворення в зовнішньоекономічній діяльності підприємств АПК. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Економічні науки*. 2021. Вип. 112. С. 226–232.

18. Демьяненко С. Общая аграрная политика ЕС: сущность, тенденции и значение для Украины. *Економіка управління АПК*. 2013. № 3. С. 80–86.

19. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

20. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Київ: Знання, 2016. 462 с.

21. Долганюк К. С., Чабан К. М. Аспекти здійснення зовнішньоекономічних операцій на аграрних підприємствах. *Молодий вчений. Сільськогосподарські науки*. 2020. № 2 (02). С. 6–10.

22. Дяченко О. Соціально-економічний розвиток аграрного сектору України в контексті вибору зовнішньоекономічних стратегій. *Міжнародна економічна політика*. 2019. № 2 (5). URL: <http://journals.uran.ua/jiepr/>

article/view/27480.

23. Економічна енциклопедія: у 3 т. / за ред. С. В. Мочерного. Київ: Вид. центр «Академія», 2020. Т. 1. 864 с.

24. Економічна складова Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління / під ред. І. Бураковського та В. Мовчана. Київ: Ін-т екон. досліджень та політ. консультацій, 2021. 140 с.

25. Економічний націоналізм. URL: http://uk.wikipedia.org/wiki/Економічний_націоналізм.

26. Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2019–2020 роки: Проект, неофіційний текст від 26.10.2019 р. С. 131. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/NT1978>.

27. Закревська Л. М. Регулювання аграрного ринку України в умовах міжнародної інтеграції. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: *Актуальні проблеми управління і фінансово-господарської діяльності підприємства*. Харків: НТУ, 2019. № 27. С. 172–175.

28. Зануда А. Лібералізація торгівлі з ЄС: «вікно можливостей» з багатьма невідомими. *BBC Україна*. URL: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/business/2014/04/140418_ukraine_eu_trade_az.

29. Захаров К. В., Бочарников В. П., Липовский В. В. и др. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций. 2-е изд., дополн. Киев: Эльга, Ника-Центр, 2019. 260 с.

30. Зінчук Т. О., Левківський Є. В. Корпоративна соціальна відповідальність вертикально інтегрованих структур аграрного бізнесу як умова сталого розвитку. *Економіка АПК*. 2019. № 1. С. 39–49.

31. Зорин И. В. Менеджмент персонала. Планирование карьеры в туризме: учебник. Москва: РМАТ, 2021. 232 с.

32. Зоря С. Субсидування сільського господарства: досвід країн світу та можливість його використання в Україні. *Економіка України*. 2019. № 8. С. 56– 65.

33. Зосимова Ж. С. Проблеми та умови покращення зовнішньо- економічної діяльності вітчизняних підприємств. *Економіка. Управління. Інновації*. 2018. № 2 (10). URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2013_2_29.pdf.
34. Інвестиція. URL: <http://www.uk.wikipedia.org/wiki/Інвестиція>.
35. Іщенко С. В., Пряхіна К. А., Капінос О. С. Особливості організації інформаційної підтримки при прийнятті управлінських рішень в сфері ЗЕД. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2019. Вип. 3/2015 (92), ч. 2. С. 16–21.
36. Капіталізація (економіка). *Wikipedia*. 2019. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Капіталізація_\(економіка\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Капіталізація_(економіка)).
37. Кваша С. М. Трансформаційні перетворення в зовнішньоекономічній діяльності АПК. *Вісник аграрної науки*. 2021. № 8. С. 71–73.
38. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2021. 384 с.
39. Коблянська Г. Розвиток експортно-імпортних операцій в умовах глобалізації економіки. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2020. Вип. 229, т. 3. С. 792–800.
40. Коверко Ю. А., Оліховська М. В. Господарства населення в структурі аграрного бізнесу. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. 2020. № 2 (8). С. 125–131.
41. Ковтун С. Бюджетирование на современном предприятии или как эффективно управлять финансами. Харьков: Фактор, 2021. 336 с.
42. Колеснік О. Проблеми щодо управління інвестиційним потенціалом на підприємствах з продукцією тваринництва та шляхи їх подолання. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2021. № 6/2. С. 135–138.
43. Кондратюк О. І. Підвищення конкурентоспроможності виробництва сільськогосподарської продукції. *Економіка АПК*. 2020. № 10. С. 109–112.
44. Корецький М. Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 2020. 260 с.

45. Котляр А. Б., Єрміїчук Н. І. Інвестиційний потенціал вітчизняних підприємств як чинник активізації інвестиційної діяльності на рівні держави. *Кримський економічний вісник*. 2019. № 1 (01), ч. 1. С. 321–323.

46. Коуз Р. Г. Природа фірми: походження, еволюція і розвиток / за ред. О. Е. Вільямсона, С. Дж. Вінтера; пер. з англ. А. В. Куликова. Київ: А.С.К., 2018. 336 с.

47. Криворучко Л. Б. Специфіка застосування контролінгу в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства. *Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 19–21 черв. 2012 р.)*. Суми, 2021. С. 65–68.

48. Крисанов Д. Ф., Варченко О. М. Агропродовольчі ланцюги: ключові проблеми створення та розбудови. *Економіка і прогнозування*. 2017. № 1. С. 72–91.

49. Кристальний О. В. Формування системи державної підтримки розвитку агропромислового виробництва в Україні. *Економіка АПК*. 2020. № 7. С. 8–14.

50. Кудлай В. Г. Особливості експортно-імпортової діяльності у зовнішньоекономічній діяльності підприємств України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 3. С. 3–9.

51. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Теорія і практика бюджетування зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навч. посіб. Львів: Растр-7, 2020. 320 с.

52. Лисак М. Вирішення продовольчої проблеми у світі міжнародної стратегії розвитку аграрної сфери. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1208>.

53. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций / К. В. Захаров и др. Киев: Эльга, Ника – Центр, 2021. 260 с.

54. Лозинська Т. М., Анікеєнко В. М. Удосконалення фінансово-економічного механізму державного регулювання аграрного ринку. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2019. Вип. 1. С. 119–126.

55. Лозинська Т., Пасемко Г. Тенденції розвитку аграрного ринку в контексті державного регулювання. *Публічне управління: теорія та практика: зб.*

наук. праць Асоціації докторів з державного упр. Харків: Вид-во ДокНаукДержУпр, 2018. № 1(5). С. 162–168.

56. Малік М. Й. Науково-методичне забезпечення розвитку кооперації в аграрній сфері економіки. *Економіка АПК*. 2019. № 12. С. 103–108.

57. Мельник О. Г., Адамів М. Є. Антисипативне управління підприємствами на засадах слабких сигналів. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 1 (139). С. 32–41.

58. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. / І. І. Дахно та ін.; за ред. І. І. Дахна. Київ: Вид. дім «Персонал», 2018. 288 с.

59. Назарова Л. В. Збалансованість зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств в умовах глобалізації світової економіки. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 1 (13). С. 175–180.

60. Назарова Л. В. Основні стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємств агропромислового комплексу. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 3 (1). С. 193–197.

61. НБУ (2005): статистичні дані. Національний Банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

62. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств: монографія / Р. Ф. Бруханський та ін. Тернопіль: Крок, 2021. 300 с.

63. Оболенский В. П. Либерализация и протекционизм в международной торговле. *Российский внешнеэкономический вестник*. 2019. № 3. С. 3–19.

64. Оларчик Р. Україна залишиться зі своїм потенціалом. *BBC Ukrainian*. 2011. URL: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/press_review/2011/06/110628_press_ft_ukraine_agrobusiness_az.

65. Організаційно-економічна модернізація аграрної сфери: наук. доп. / за заг. ред. акад. НААН П. Т. Саблука. Київ: ННЦ ІАЕ, 2021. 342 с.

66. Осташко Т. О., Волощенко Л. Ю., Ленінова Г. В. Внутрішній агропродовольчий ринок України в умовах СОТ: монографія. Київ: НААН

України. Ін-т екон. та прогнозув., 2020. 208 с.

67. П'ятничук І. Д. Формування сучасного концептуального підходу до визначення поняття «система бюджетування». *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2509>.

68. Панна А. О. Роль зовнішньоекономічної діяльності в підвищенні конкурентоспроможності аграрних підприємств. URL: <http://intkonf.org/panna-ao-rol-zovnishnoekonomichnoyi-diyalnosti-v-pidvischenni-konkurentospromozhnosti-agrarnih-pidpriemstv>.

69. Пергат Л. І. Етапи розробки стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Культура народів Причорномор'я. Проблеми матеріальної культури. Економічні науки*. 2021. № 238. С. 69–73.

70. Перетворення сільського господарства України на рушійну силу економічного зростання. Стратегія розвитку сектору зернових та олійних культур. *BE Berlin Economics GmbH*. 2020. 45 с. URL: http://www.eba.com.ua/sites/default/files/files/comm_files/grain/EBA_Grain_Strategy_230112.pdf.

71. Рибаківа Т. О. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства на засадах системи збалансованих індикаторів. *Економічний вісник університету*. 2019. Вип. 27(1). С. 81–87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2015_27%281%29_15.

72. Рибаківа Т. О., Амеліна І. В. Адаптація системи управління персоналом промислового підприємства до умов функціонування на зовнішньому ринку. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2018. № 3(47). С. 18–26.

73. Рудик Н. І. Розвиток бюджетування як маркетингової управлінської технології. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 392–395.

74. Талавіра Є. В. Сучасні тенденції регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>.

75. Терещук Г. С., Федотова Т. А. Позитивні наслідки та переваги вступу

України до Світової організації торгівлі. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка»*. URL: <http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201263/283-288.html>.

76. Торгова Л. В., Хитра О. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч.-метод. посіб. для студентів вищих навч. закладів. Львів: Новий світ-2000, 2016. 512 с.

77. Україна й Світова організація торгівлі: [сайт]. URL: <http://wto.in.ua/index.php?lang=ua&get=14>.

78. Файчук О. М. Економічні важелі регулювання аграрного ринку України в умовах міжнародної інтеграції: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2018. 22 с.

79. Федоренко В. Г. Основи економічної теорії. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Алерта, 2017. 519 с.

80. Худавердієва В. А. Економічний механізм підвищення ефективності сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харків, 2016. 20 с.

81. Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2021. 448 с.

82. Цюлковська С. І. Особливості лібералізації аграрного ринку. *Вісник Хмельницького університету*. 2015. № 1. С. 205–208.

83. Чернецька Д. Особливості стратегічного планування в епоху глобальної нестабільності ринків. *Світова економічна криза: принципи, наслідки та перспективи подолання*: матеріали студ.-аспірант. наук. конф. 2020. С. 623–624.

84. Шпаар Д., Беме К. Реформа общей аграрной политики в Евросоюзе и ее последствия для ФРГ. *АПК: экономика, управление*. 2021. № 7. С. 67–76.

85. Щекович О. С. Об'єктивна необхідність участі бюджетних коштів у системі агропромислового комплексу. *Економіка АПК*. 2018. № 9. С. 65–69.

86. Яремко Л. А. Регіональний потенціал глобальної конкурентоспроможності країни. *Економіка. Управління. Інновації*. 2012. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_71.

87. Budgeting Topic Gateway Series. No. 27. URL: http://www.cimaglobal.com/Documents/ImportedDocuments/cig_tg_budgeting_mar08.pdf.

88. Edwards C. Agricultural Regulations and Trade Barriers. *CATO institute*. Downsizing The federal government, 2019. June. URL: <http://www.downsizinggovernment.org/agriculture>.

89. EU Facing Up to Farm Budget Uncertainties. Agra Europe. *Weekly News*. London, 2005. March 18.

90. Foreign Trade of the Agri-Food – Serbian Chance in Global Environment. Recent Advances in Management, Marketing and Finances / R. Tomić et al. P. 87– 92.

91. Groth A. Der neue Hunger. Standpunkte. Berlin, 2018.

92. Munch J. Financing the CAP. The Power Point Presentation to the University of Göttingen's Students during the Visit to the European Commission. Brussels, 2019. February.

93. OECD, World Bank. Achieving Ukraine's Agricultural Potential: Stimulating Agricultural Growth and Improving Rural Life. Joint Publication of the Organization for Economic Co-operation and Development and the Environmentally and Socially Sustainable Development Unit. Europe and Central Asia Region. The World Bank, 2019.

94. Shape of New Rural Policies. Agra Europe. *Weekly News*. London, 2014. January 21.

95. Slivinski S. Rural Subsidies. *CATO institute*. *Downsizing The federal government*, 2019. June. URL: <http://www.downsizinggovernment.org/agriculture>.

96. Swinbank A. The Evolving CAP, Pressures for Reform, and Implications for Trade Policy. 2018. <http://www.apd.rdg.ac.uk/AgEcon/staff/staffpapers/SwinbankAARESf eb05.pdf>.

97. The Development of an International Business Strategy. *DeRuiter Consultancy International Market & Investment Surveyors*. URL: <http://www.deruiter-consultancy.com/downloads.php>.

98. World Tariff Profiles. *WTO*. 2018. P. 12–17. URL:

http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tariff_profiles12_e.pdf.